

Valsts ieņēmumu
dienests

Pievienotās vērtības nodokļa (PVN) plaisa 2018.gada novērtējums

2019.gada septembris

Valsts ieņēmumu
dienests

Kas ir nodokļu plaisa?

Potenciālā nodokļu masa, kas tiktu aprēķināta un iekasēta ar nosacījumu, ka visi nodokļu maksātāji pilnā apmērā izpilda savas nodokļu saistības

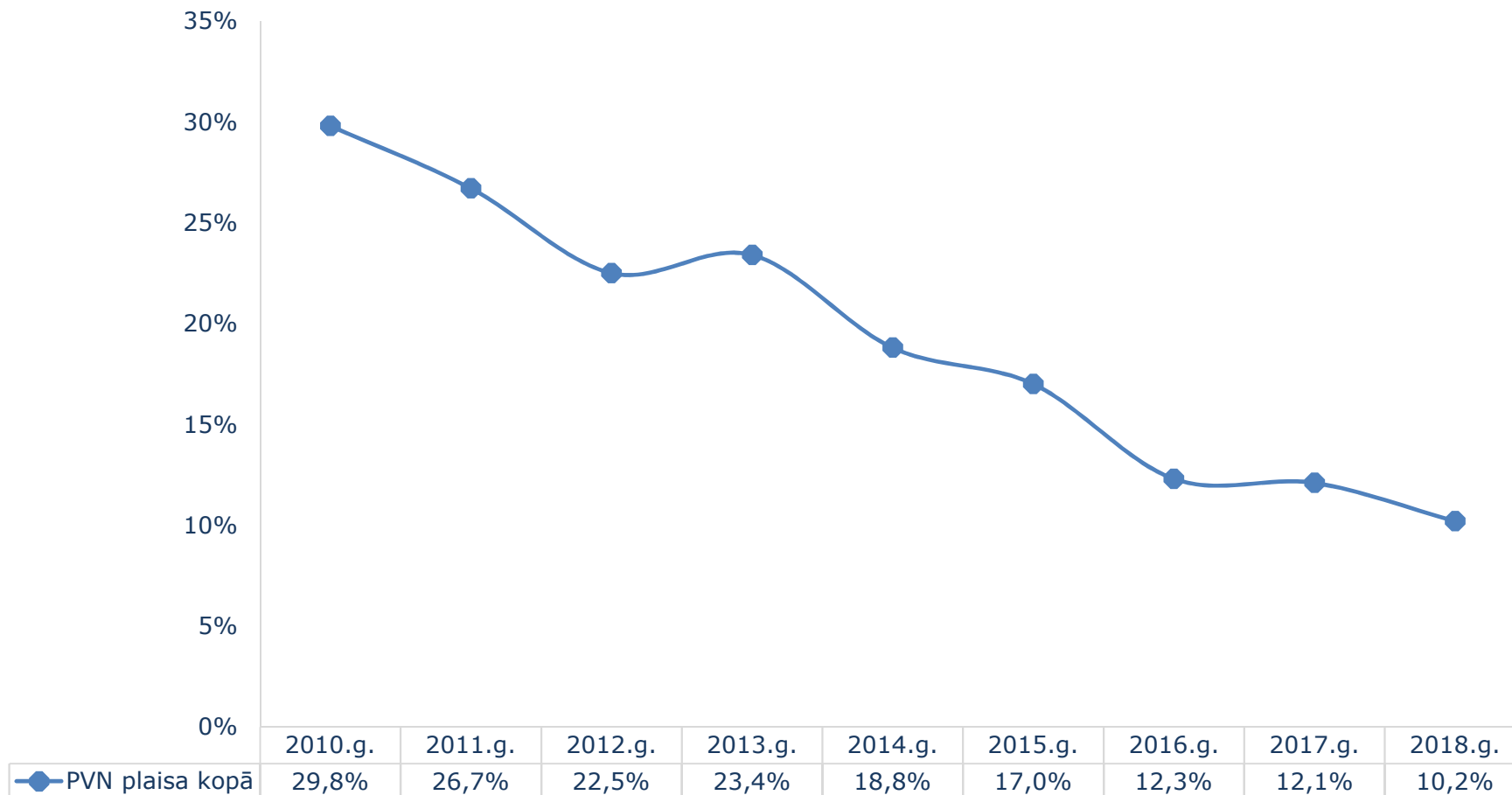
Faktiskie nodokļu ieņēmumi, t.sk.		Deklarētie, bet nesamaksātie nodokļi (jaunie nodokļu parādi)	Nedeklarētie nodokļi (ēnu ekonomika)
VID darbības rezultātā atgūtās nodokļu summas	nodokļu maksātāju brīvprātīgi aprēķinātās un iemaksātās summas		

Nodokļu plaisa ir nedeklarētās un deklarētās, bet nesamaksātās nodokļu summas attiecība pret potenciālo nodokļu masu, kas tiktu aprēķināta un iekasēta ar nosacījumu, ka visi nodokļu maksātāji pilnā apmērā izpilda savas nodokļu saistības.

Valsts ieņēmumu
dienests

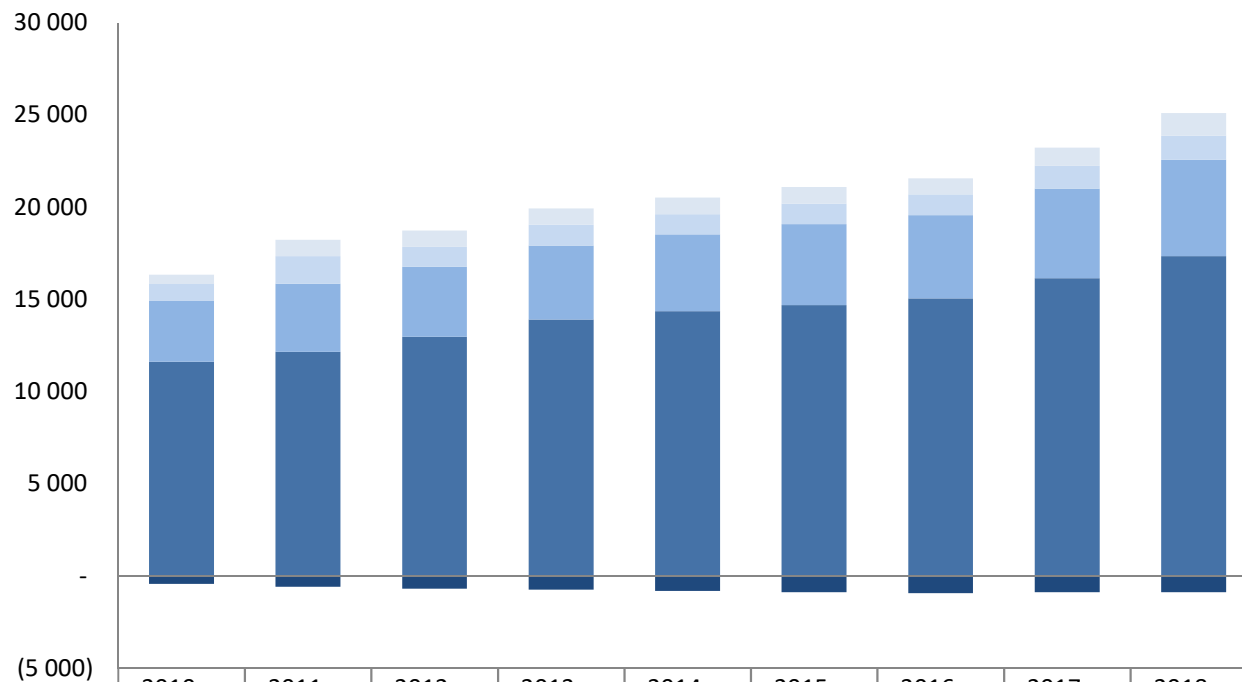
PVN plaisas lielums 2010.–2018.gadā, % (VID aprēķini)

Valsts ieņēmumu
dienests

Ar PVN apliekamo darījumu vērtības struktūra (milj. EUR)

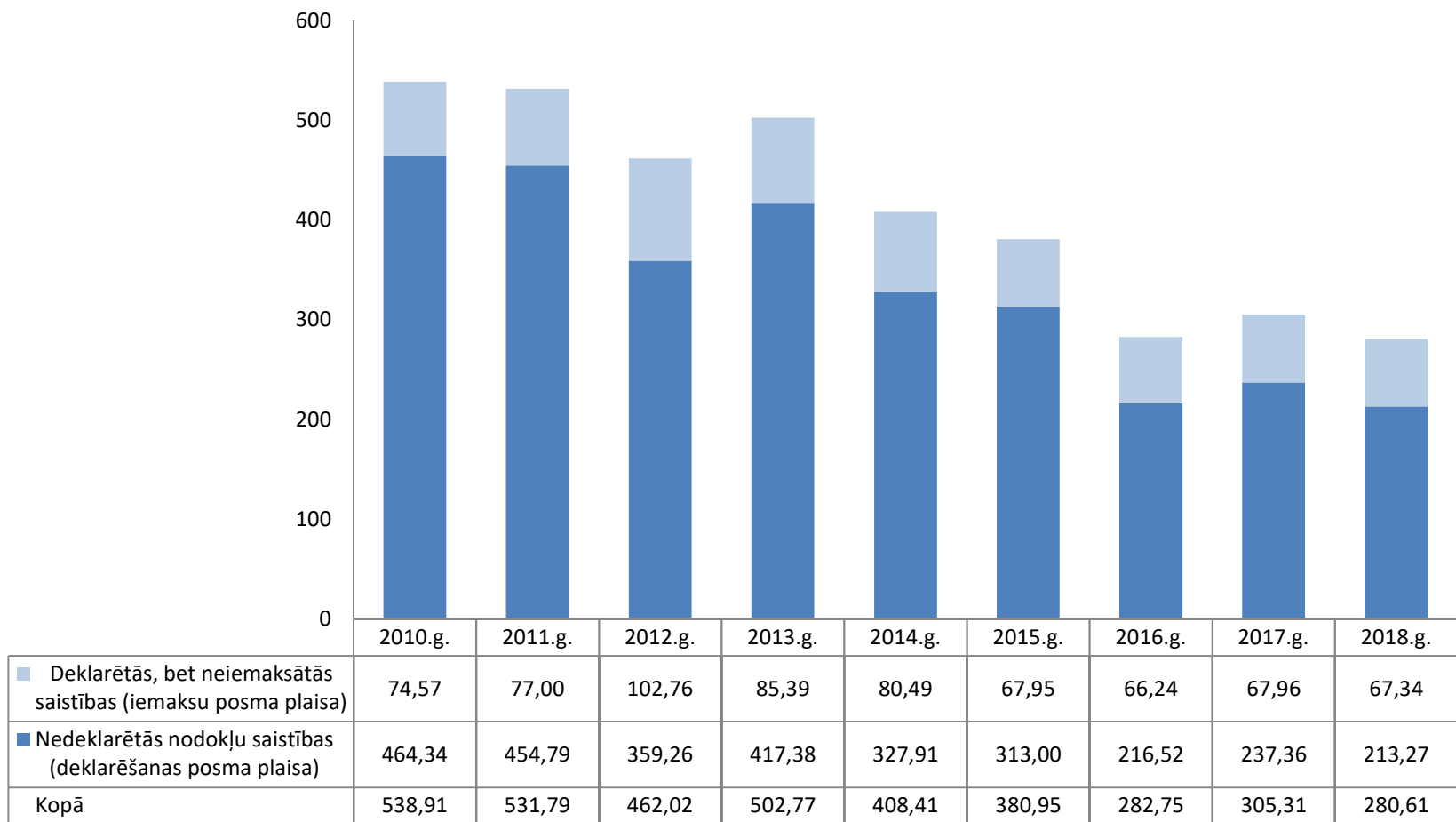

	2010.g.	2011.g.	2012.g.	2013.g.	2014.g.	2015.g.	2016.g.	2017.g.	2018.g.
■ PVN nemaksātāju apgrozījuma korekcija (negatīvā)	-428,72	-587,74	-689,56	-734,24	-809,53	-879,86	-933,97	-881,36	-881,67
■ Kopējā kapitāla veidošana (PVN nemaksātājiem)	487,77	878,33	893,50	881,46	904,28	898,61	862,69	1 002,08	1 242,67
■ Ar PVN neapliekamo nozaru starppatēriņš	935,02	1 503,46	1 064,65	1 123,00	1 096,36	1 111,55	1 136,57	1 228,95	1 291,23
■ Valsts pārvaldes iestāžu galapatēriņa izdevumi	3 294,50	3 693,30	3 805,30	4 010,79	4 162,62	4 386,85	4 514,41	4 853,28	5 226,78
■ Mājsaimniecību un bezpeļņas organizāciju galapatēriņa izdevumi	11 612,93	12 150,24	12 972,60	13 911,13	14 359,08	14 694,32	15 045,04	16 151,56	17 346,11
KOPĀ	15 901,50	17 637,60	18 046,49	19 192,14	19 712,82	20 211,47	20 624,73	22 354,51	24 225,12

Valsts ieņēmumu
dienests

PVN plaisas lielums 2010.–2018.gadā, milj. EUR (VID aprēķini)

Valsts ieņēmumu
dienests

PVN plaisas lielums (%) un būtiskākās PVN likuma izmaiņas pēdējos piecos gados

Noteikts īpašs PVN režīms elektronisko sakaru, apraides un elektroniski sniegtiem pakalpojumiem, ja tos sniedz citas Eiropas Savienības valsts personai, kura nav PVN maksātāja

2014.g.

19%

Dažāda veida precizējumi par fiskālo pārstāvi un tā PVN maksāšanas kārtību

2015.g.

17%

Reversā maksāšanas kārtība malkai, briketēm u.c., ko paredzēts izmantot kā kurināmo; reversā maksāšanas kārtība mobilajiem telefoniem, klēpj datoriem, planšet datoriem u.c.

2016.g.

12%

Reversā maksāšanas kārtība dārgmetālu aprites jomā

2017.g.

12%

Reversā maksāšanas kārtība būvniecības pakalpojumiem un sadzīves iekārtām; samazināts ar PVN apliekamo darījumu sliekšnis; PVN 5% apmērā Latvijai raksturīgiem augļiem, ogām un dārzeņiem

2018.g.

10%

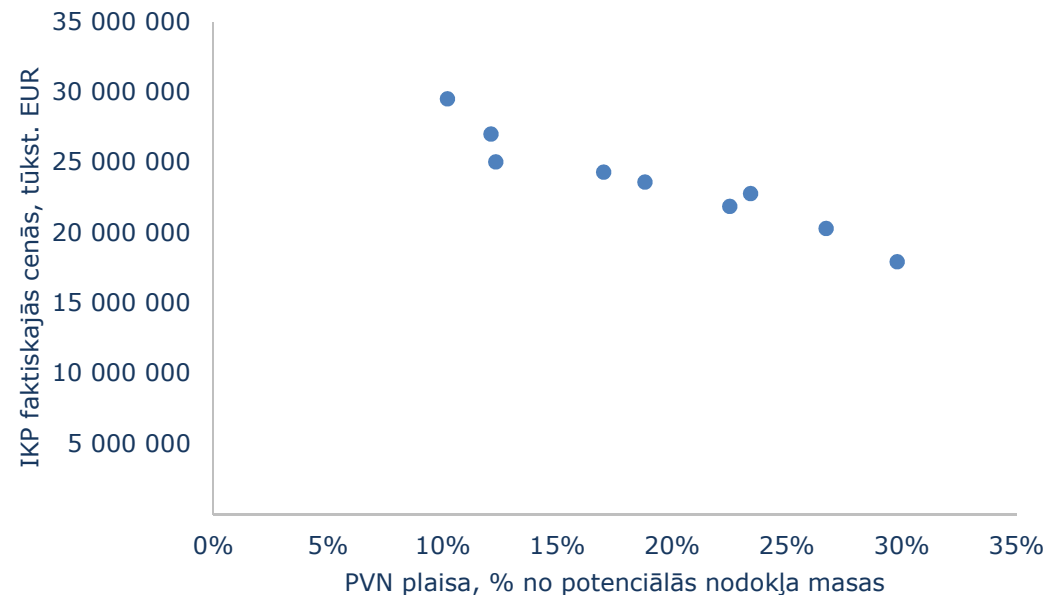
Valsts ieņēmumu
dienests

PVN plaisas saikne ar iekšzemes kopprodukta (IKP) dinamiku

Līdzinot PVN plaisas dinamiku ar IKP absolūto vērtību faktiskajās cenās, ir novērotas ciešas lineārās saiknes pazīmes starp IKP izaugsmi un PVN plaisu.

Korelācijas koeficients starp šiem rādītājiem veido – 0,96, tas ļauj izvirzīt hipotēzi, ka nedeklarētās PVN saistības ir atgriezenisks rādītājs IKP dinamikai.

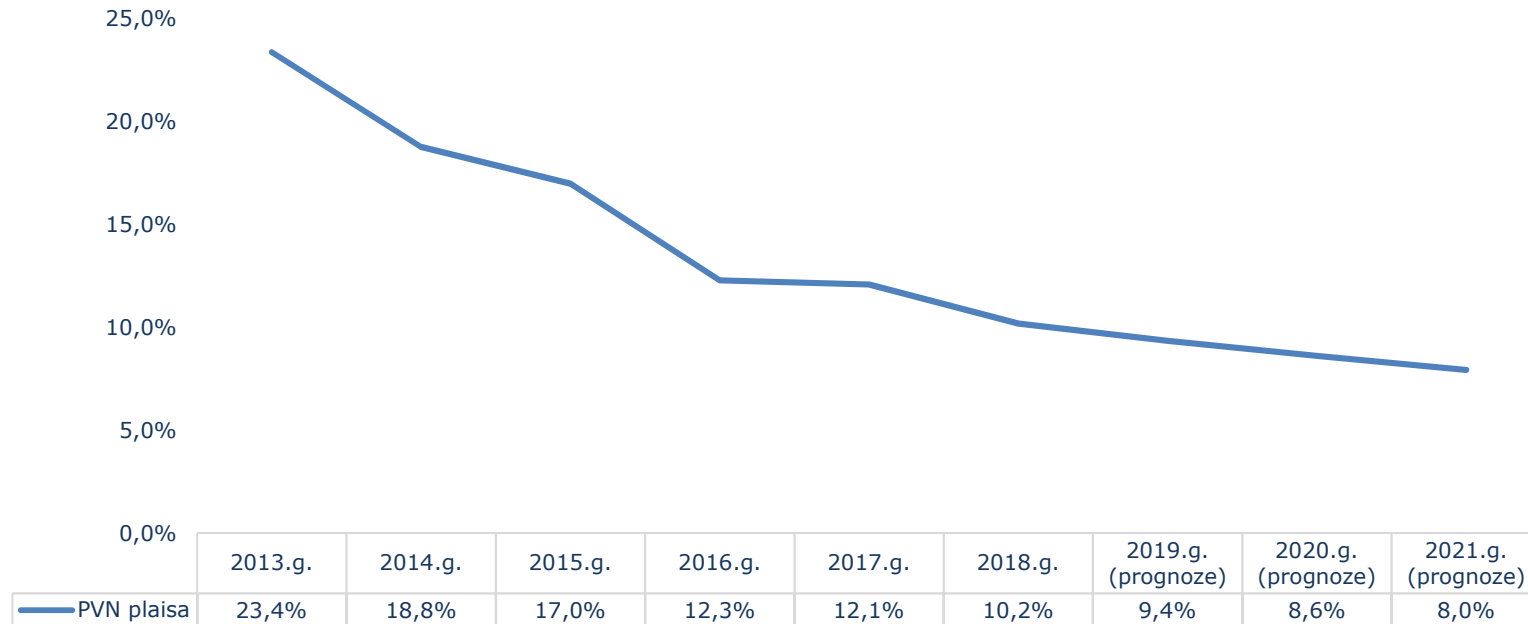
Tas savukārt nozīmē, ka labvēlīga ekonomiskā situācija sekmē nodokļu plaisu samazināšanos.

Valsts ieņēmumu dienests

PVN plaisas dinamikas prognoze

2019. un 2020.gadā ir sagaidāma PVN plaisas samazināšanās tendence, tomēr tās samazināšanās temps visticamāk paliks lēnāks. Tas saistīts gan ar prognozētajām makroekonomiskās attīstības tendencēm, gan arī faktu, ka tuvākā gada laikā nav paredzamas kādas būtiskas izmaiņas nodokļu sistēmā.

Valsts ieņēmumu
dienests

Secinājumi par PVN plaisas dinamiku

Pēdējos gados Latvijas Republika ir piedzīvojusi ļoti strauju PVN plaisas samazināšanos.

VID veiktie PVN plaisas novērojumi liecina, ka labvēlīga ekonomiskā situācija sekmē nodokļu plaisu samazināšanos, vienlaikus norādot uz būtiskiem PVN plaisas pieauguma riskiem ekonomisko krīžu periodos.

Karuseļa shēmu problēma Latvijā vēl aizvien ir aktuālā. Negatīvi ir vērtējams fakts, ka joprojām liela PVN plaisa (2,5%) veidojas iemaksu segmentā.

Valsts ieņēmumu
dienests

Paldies par uzmanību!

Vairāk informācijas VID tīmekļa vietnē
<https://www.vid.gov.lv/lv/statistika/nodoklu-plaisu-apmeri>